Käsitöitä.

№ 5. Liite Kotiin ja Yhteiskuntaan. 1901.

Koti ja Yhteiskunta ynnä liite Käsitöitä maksaa koko vuodelta Suomessa 6 m:kkaa, Venäjällä 2 ruplaa 50 kop., puolelta vuodelta Suomessa 3 m:kkaa 50 p:niä. Huom.! Koti ja Yhteiskunta yksin tilataan ainoastaan koko vuodeksi, Suomessa 3 m:kkaa, Venäjällä 1 rupl. 25 kop.

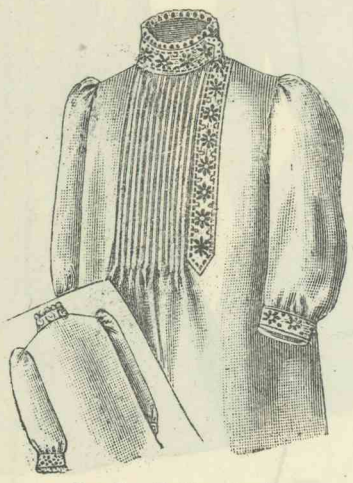

N:o 1. Tytön yöpaita.

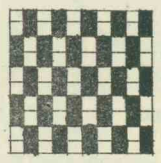

N:o 11.

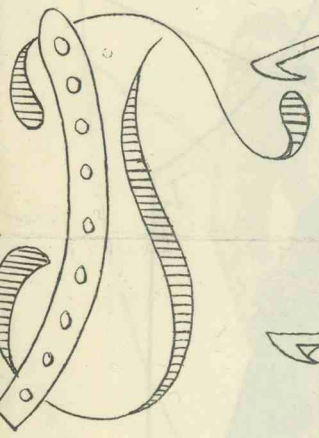

D. T.

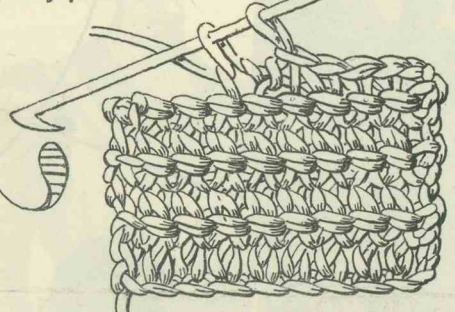

N:o 7. Venäläistä virkkausta.

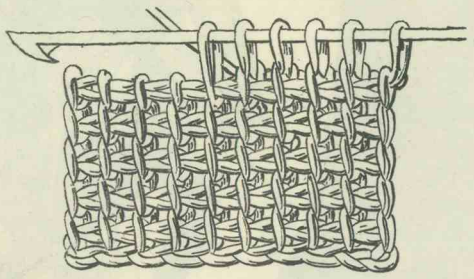

N:o 8. Tunesialaista virkkausta.

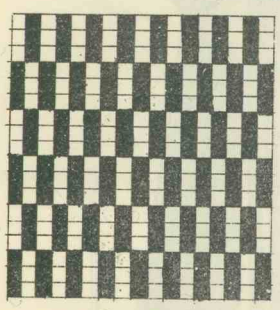

N:o 12.

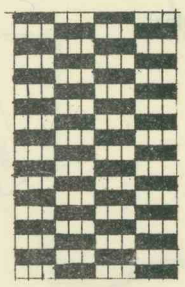

N:o 14.

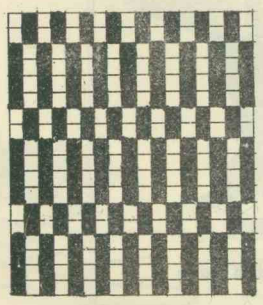

N:o 13.

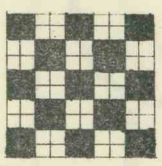

N:o 16.

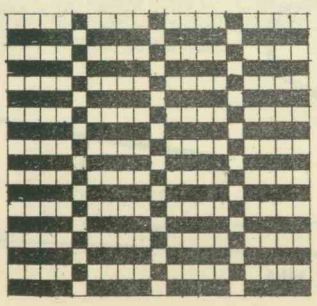

N:o 15.

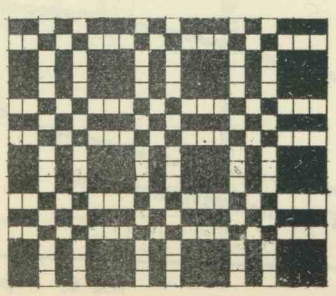

N:o 17.

Tytön yöpaita, noin 5-vuotiaalle (kuvat 1, 2, 3, 4, 5, 6). Kuvan n:o 2 mukaan leikataan etukappale, 76 cm pitkä, laskettuna 5-kohdasta; alareunasta 23 cm leveä. Kuvan n:o 3 mukaan leikataan selkäkappale, kuten etukappalekin yhdestä palasesta; pituus 3-kohdasta 72 cm, alareunan leveys 22 cm. Kaistat, jotka ovat 60 cm pitkiä, alareunasta 10 cm, yläreunasta 2 ½ cm leveät, yhdistetään kateompelulla, 1-kohdasta alkaen, etu- ja selkäkappaleisiin. Samoin paidan sivusaumat. Etukapp. vasempaan osaan tehdään 29 cm pitkä aukko (ktso kuva 2), jonka vasempaan reunaan ommellaan 1 ½ cm leveä lieste; oikeaan reunaan tehdään 2 cm leveä napinreikälieste. Etukappaleeseen ommellaan hienoja laskoksia, kunnes rintaleveys on 31 cm, jonka jälkeen kaulareikä kaarretaan kuvan n:o 5 mukaan. Hiha leikataan kuvan n:o 6 mukaan, poimutellaan ylhäältä ja alhaalta, varustetaan 18 cm pitkillä, 3 cm leveillä kaulureilla. Paidan kauluri on 2 cm leveä ja suora. Ken tahtoo, voi koristaa paidan kirjavilla korko-ompelureunuksilla tahi nauhoilla.

Virkattu keinutuolimatto (kuvat 7 ja 8). Kuvan n:o 7 tahi n:o 8 mukaan virkataan eri värisestä villalangasta 4 tahi 5 noin 10 cm levyistä osaa, niin pitkiä kuin tahdotaan, esim. kaksi osaa tumman gendarmi-sinistä ja kaksi osaa pronssikeltaista. N:o 7 (venäläistä virkkausta) virkataan tavallisia silmukoita; joka kerroksen loputtua käännetään työ ja seuraavan kerroksen silmukat virkataan edellisen kerroksen ta'immaisiin silmukoihin. Jos tuneesialaista virkkausta käytetään, virkataan *ensimm. kerros* siten, että virkkuuneula pistetään pohjakerroksen silmukan läpi, lanka kerran neulan ympäri, neula ja lanka vedetään silmukan läpi ja siten muodostettu silmukka jääpi neulalle, jotta kerroksen lopussa kaikki silmukat ovat neulalla. *2:nen kerros* (työtä ei käännetä): lanka kerran neulan ympäri, neula pistetään kahden silmukan läpi ja lanka vedetään niiden läpi. Siten jatketaan pitkin koko toista kerrosta. *3:s kerros* virkataan kuten ensimm. kerroskin, sillä erotuksella, että neula aina pistetään pystysuoriin silmukoihin. Jos tätä virkkausta käytetään, voidaan joka osaan ommella joku harva, kapea ristipistomalli suomalaista kuosia. Esim. Käsitöitä-lehden n:o 2 kanssa jaetun värillisen kuosilehden ylimmäinen reunamalli (sisimmäinen osa) voidaan ommella keltaisella langalla (filosellisilkillä tahi villalangalla) sinisiin osiin ja päinvastoin. Mutta pistojen tulee olla 1 cm suuret (neliskulmaiset) ja kaksinkertaiset. Jos venäläistä virkkausta käytetään, ei voi ommella mitään siihen, koska virkkaus muodostaa juovia. Eri osat yhdistetään yliheittopistoilla nurjalta puolelta ja sisustetaan pehmeällä satiinikankaalla; sen voi varustaa vanulla, jos tahtoo. Reunat koristetaan ripsuilla.

Kesäpuku (kuva 9). Hame on tummasta tahi mustasta sheviotti-, verkatahi kotona kudotusta puolivillakankaasta. Alareunaan on ommeltu joukko tikkipistoriviä. Saumoihin on ommeltu noin 2 cm leveitä tikkipistoilla varustettuja liesteitä (vinoon leikatut). Pusero on vaaleasta pesukankaasta. Hame leikataan kuvan n:o 10 mukaan Käsitöitä-lehdessä n:o 2. Pusero n:ssa 1 löytyvien piirustettujen mallien mukaan; hihat n:ssa 3 olevan mallin mukaan.

Leninkiin (n:o 10) käytetään kauluksen mallia kuvat n:o 25 ja 26.

Tietopuolista kutomaoppia (teoriaa). (Jatk. Käsitöitä lehteen n:o 12, 1900. Kuvat 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17.) „Käsitöitä" lehden joulukuun numerossa viimekuluneelta vuodelta käsiteltiin tietopuolisesti kankaitten *perussitouksia: palttina-, toimekas-* ja *atlas*-sitouksia. Perussitouksista voipi muodostaa, tai oikeammin sanoen *johtaa* melkein lukemattoman määrän uusia sitouksia, jotka kumminkin kaikki perustuvat yhteen tai toiseen yllämainittuun perusluokkaan. Tarkastakaamme ensimmäiseksi *johdoksia palttinasitouksesta.* Kuten tiedetään, risteilee varsinainen palttinasitous niin että vuoroon on sama loimilanka kudelangan päällä, vuoroon alla. Mutta nyt on kysymyksessä selittää, kuten sanottu, johdoksia tästä sitouksesta. Yksinkertaisin näistä johdoksista on niin kutsuttu *lapas-* tahi *ripsi*-sitous. Ripsisitouksia on kahta eri laatua: *loimi-ripsiä* ja *kude-ripsiä.* *Loimi*-ripsiksi nimitetään sitous, jos kangas on laadittu vallan samalla tapaa kuin tavallinen palttina, mutta kutoessa syöstään samaan viriäiseen kaksi tai useampi kudelanka. Niinmuodoin tulee sama loimilanka käymään useamman kudelangan ylitse tai alitse ennenkuin loimilangat uudestaan vaihtavat asemaa, niin että se loimilanka, joka edellisten kudelankojen viriäiseen syöstäessä on ollut päällä, nyt tulee alle tai päinvastoin. Malli n:o 11 näyttää loimiripsin, jossa on kaksi kudetta samassa viriäisessä; mallissa n:o 12 on kolme lankaa. N:o 13 näyttää loimiripsin, jossa on vuorotellen kaksi lankaa ja neljä lankaa. Loimen tiheyden suhteen on mainittava että loimiripsin tulee olla erittäin tiheää ja vaatii siten puolta tiheämmän kaiteen kuin kuderipsi, joka seikka onkin varsin luonnollinen koska loimiripsissä yksinomaan vaan loimi tulee näkyviin, jota vastoin kuderipsissä ainoastaan kude esiintyy. Loimiripsiä kutoessa on käytännöllisintä asettaa kangas useammalle kuin kahdelle tai neljälle varvalle, niinmuodoin ei synny niisitungosta varvoilla, jota aina on välttäminen, koska liiallinen määrä niisiä varvoilla on sangen suureksi esteeksi kankaan nousulle ja lankojen kestämiselle. Kaidetta valitessa on myös huomioon otettava että jos kankaan loimi on laskettu vaativan esim. 40 pasmaa kuudenkymmenen cm leveydelle niin on paras valita kaide, joka on vaan 20 pasmaa sanotulle leveydelle ja pujottaa siihen neljä lankaa piihin; sillä tapaa on saavutettu 40 pasman tiheys kuudellekymmenelle cm.

Kuderipsi on loimiripsin täydellinen vastakohta. Loimiripsissä syöstään monta lankaa samaan viriäiseen, mutta kuderipsissä pujotetaan monta lankaa samaan niiteen; ehkä on käytännöllisempi jos langat pujotetaan itsekukin eri niiteen samalle varvalle, että ne kaikessa tapauksessa nousevat ja painuvat samalla kertaa ja muodostavat siten „ripsikäytäviä", joiden leveys aina on riippuva siitä miten monta loimilankaa rinnakkain samalla kertaa nousee eli painuu. Malli n:o 14 esittää kuderipsin, jossa on kolme loimilankaa ripsikäytävässä ja n:o 15 näyttää ripsimallin, jossa on vuoroon neljä, vuoroon yksi loimilanka ripsikäytävässä. Erinomaisen sieviä mallia saapi, jos samaan kankaaseen käyttää niin loimi- kuin kuderipsiäkin; sitä kutsutaan „panama"ksi. Jos pujotetaan kaksi lankaa samaan niiteen ja kutoessa myös syöstään kaksi lankaa samaan viriäiseen, syntyy malli jonka n:o 16 esittää. Malli n:o 17 näyttää myöskin miten, käyttämällä samaan kankaaseen kuderipsiä ja loimiripsiä, voipi saada varsin sieviä mallia.

Jos ripsisitouksissa käytetään useita eri värillisiä lankoja, saadaan kauniita mallia yhdistämällä eri värejä ja sitouksia. Vastedes tulemme käsittelemään kuvittamista värillisillä langoilla palttina-sitouksessa.

Pusero (n:o 18) on ohuesta silkki- tahi vaaleasta villakankaasta, etukappale pantu laskoksiin, joita täytyy nurjalta puolelta kiinnittää, jotta ne saavat oikean muotonsa.

N:o 17. Pusero.

N:o 9. Kesäpuku.

N:o 30. Musta puku.

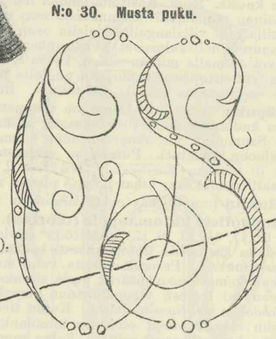

O. S.

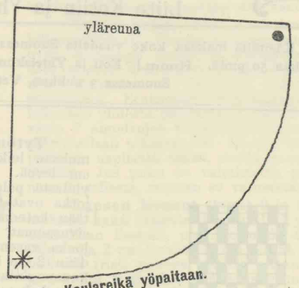

N:o 5. Kaulareikä yöpaitaan.

N:o 10. Leninki.

N:o 20. Leninki.

N:o 33. Tytön puku.

N:o 19. Leninkejä.

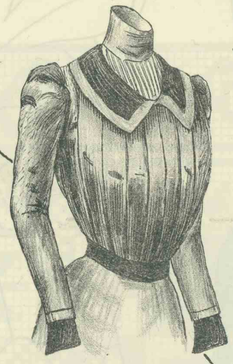

N:o 18. Hieno pusero.

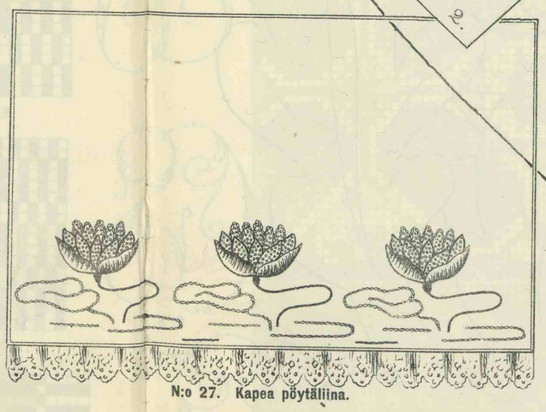

N:o 27. Kapea pöytäliina.

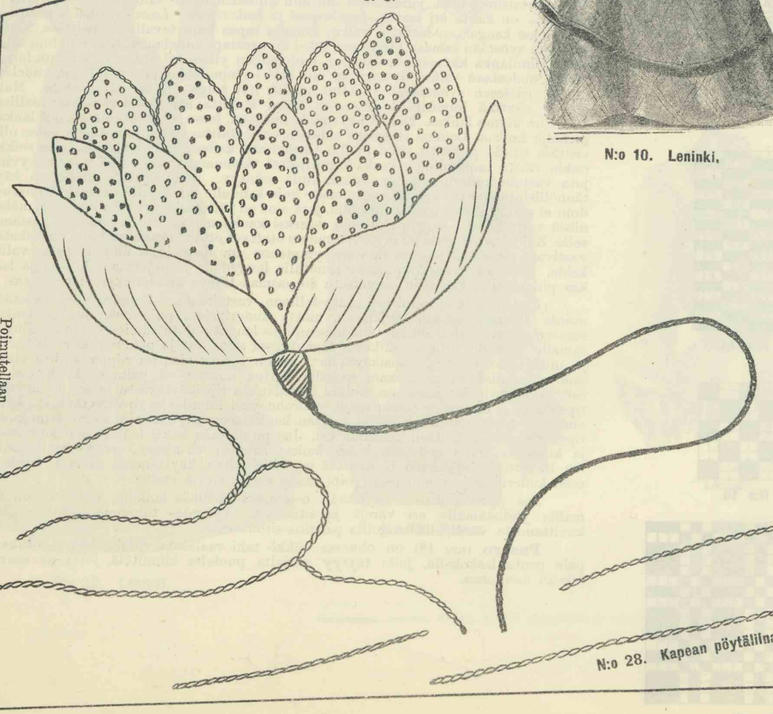

N:o 28. Kapean pöytäliinan malli.

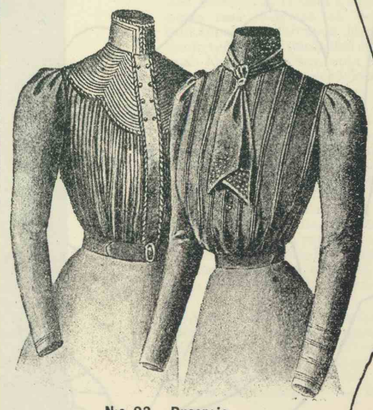

N:o 23. Puseroja.

Leninki (kuva 20) sopii myös mustaksi leningiksi, jolloin etukappaleen aukkoon, samoin hihojen aukkoihin ja hameen alareunaan, laskosten väliin, pannaan ohutta mustaa silkkiä.

Kapea pöytäliina, applikationiompelua (kuvat 27 ja 28). Pöytäliina on vaaleanvihreästä tahi harmaasta verasta. Lehdet ja varret leikataan vihreästä verasta (kaksi eri väriä), kukkien sisimmäiset lehdet valkoisesta verasta, keskimäiset lehdet vaalean harmaasta, ja äärimmäiset (ala) lehdet vihreästä verasta. Kukkien sisälle ommellaan valkoisella ja keltaisella silkillä pistoja.

Pöytäkoriliina, lasten työ (kuva 29). Tämä malli ommellaan punaisella langalla valkoiseen pikee-kankaaseen tahi palttinaan, käyttämällä kantapistoja. Mutta se soveltuu myös lamppumattoon, jolloin se tulee kauniimpi, jos käytetään applikationiompelua. Siinä tapauksessa leikataan lehdet ja varret tumman vihreästä verasta, tammenterhot (ala osa) tumman- ja (ylä osa) vaalean ruskeasta verasta. Terhojen alaosaan ommellaan pistoja mustalla silkillä. Pohja on vaalean ruskeasta verasta, kaikki viivat tumman ruskealla silkillä ommellut.

Tämän numeron mukana jaetaan Suom. Käsityön Ystävien toimittamia värillisiä kuosilehtiä II, uusi sarja.

N:o 2. Paidan etukapp. puoliskо (lyhennetty).

N:o 6. Yöpaidan hiha.

N:o 25. Kaulus leninkiin N:o 10 (etukapp).

N:o 26. Kaulus leninkiin N:o 10 (takakapp).

N:o 3. Yöpaidan selkäkapp. puoliskо (lyhennetty).

N:o 4. Yöpaidan selkäkapp. kaartokauluksen puolisko.

Poimutellaan

Poimutellaan

Poimutellaan

Poimutellaan

D. T.

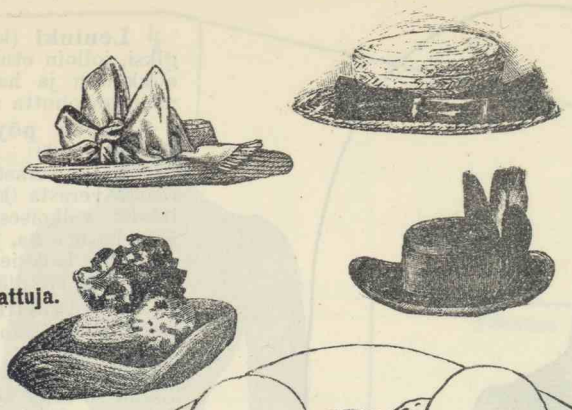

N:o 31. Kesähattuja.

L. J.

V. L.

N:o 24. Leninki.

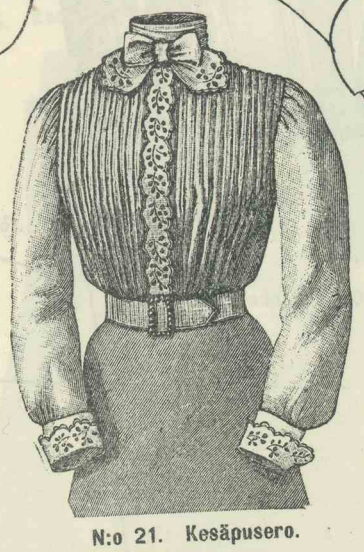

N:o 21. Kesäpusero.

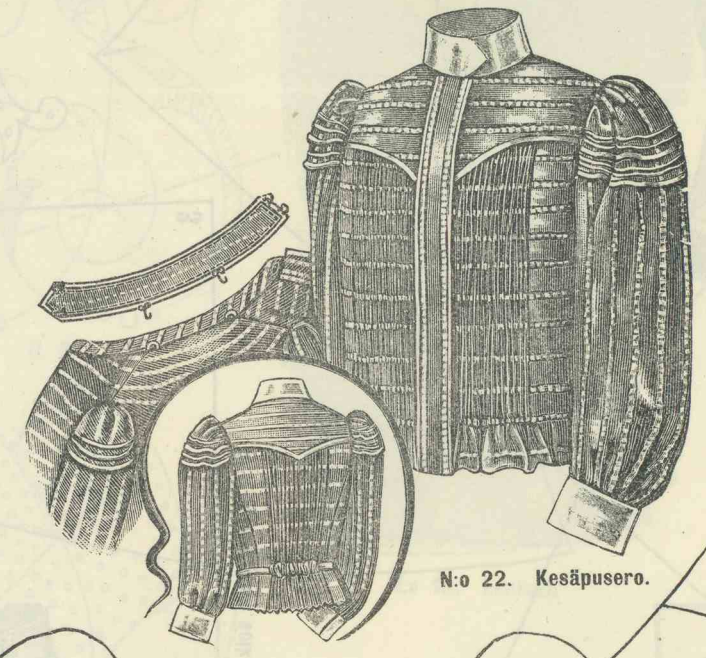

N:o 22. Kesäpusero.

O.

A. J.

N:o 29. Pöytäkoriliina.

E. L.

Helsingissä, Suomal. Kirjall. Seuran kirjapainon osakeyhtiö, 1901.

KOTI JA YHTEISKUNTA
YNNÄ
KÄSITÖITÄ.

1901.